

HET KERSTFEEST IN ZEVEN WOORDEN

Meestal staat hij in onze Kerststalletjes wat op de achtergrond. Als hij al een rol heeft, dan van degene die de lantaarn mag vasthouden. Maar het licht valt op Maria en haar kind. Als lantaarndrager is hij hoogstens figurant. Ik heb het natuurlijk over Jozef.

Hij wordt vaak voorgesteld als een wat oudere man. Meer een vader voor Maria dan haar verloofde. Dat heeft te maken met het feit dat hij in het evangelie al snel niet meer wordt vermeld. Daaruit heeft de traditie geconcludeerd dat Jozef al vroeg moet zijn verleden en dat hij dus bij de geboorte van Jezus misschien al op leeftijd moet zijn geweest.

Zo verwerd Jozef tot een bijfiguur. De moeder van Jezus kreeg een hoofdrol. Zij zal tot aan het eind van het evangelie telkens opduiken. De kunst heeft er dankbaar gebruik van gemaakt. Ontelbare malen is Maria op schilderijen en in muziek geportretteerd – met of zonder haar zoon.

Maar in het evangelie van Matteüs gaan alle credits naar Jozef. Maria was aan hem uitgehuwelijkt, zo vertelt het verhaal. Maar zij bleek zwanger. Jozef had haar daarvoor naar de normen van die dagen kunnen aanklagen. Maar Jozef was van plan in stilte van haar weg te gaan.

Een droom weerhield hem daarvan. In die droom gaf een engel van God hem de opdracht Maria als zijn vrouw bij zich te nemen. Het kind dat geboren zou worden, moest hij als het zijne aannemen. En de engel vertelde hem ook alvast welke naam het kind moest krijgen: 'Jezus' – 'de Heer redt'.

Genoeg ingrediënten voor een spannend psychologisch plot, zou je zeggen. Maar het verhaal vertelt ook de rest ingetogen. Niets over een innerlijke verwarring of over strijd bij Jozef. Niets over spanning tussen de twee jonge geliefden. Matteüs vertelt heel simpel dat Jozef deed wat de engel hem had gezegd.

Het hele geboorteverhaal van Kerst wordt bij Matteüs samengebond in de zeven woorden: 'En Jozef gaf hem de naam Jezus.' Geen stal. Geen herders. Geen engelenzang. Alleen de simpele daad van een jonge timmerman die het kind dat het zijne niet is, de naam geeft - en daarmee adopteert. De Messias die kwam om geloof te wekken, werd in eenvoudig geloof ontvangen.